

דברי תורה לפרשיות נצבים-וילך

מאת אסנת ברורמן-שילה

אתם נצבים

(ט) **אתם נצבים היום בלכם בלפני יקנוק אלהיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושטריכם כל איש ישראל:** (י) **טפכם נשיכם וגרר אשר בקרב מתגיה מחטב עצייה עד שאב מימיה:** (יא) **לעברך בכרית יקנוק אלהיה ובאלתו אשר יקנוק אלהיה כרת עמך היום:** (יב) **למען הקים אתה היום לזו לעם והוא יהנה לה לאלהים באשר דבר-לך וכאשר נשבע לאבתיה לאברהם ליצחק וליעקב:** (יג) **ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את-הברית הזאת ואת-האלה הזאת:** (יד) **כי את-אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני יקנוק אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום:** **דברים פרק כט**

נצבים .

כמה חזק . כמה זקוף . כמה בוטח .

לנגד עיני אני רואה ילד קטן שלא מזמן עמד על רגליו נאחז , מדדה , לא יציב , ופתאום עומד על שתי רגליו , ילדיות אך איתנות, זקוף ובטוח .

השורש י.צ.ב מופיע רבות במקרא. ראש לכל, כלפי הקב"ה. יעקב רואה אותו בחלומו נצב על הסולם¹, ודוד, שומע את דברו נצב בשמים². ברצותו הציב גבולות עמים³, ובגערותו, נצבים גם מים כמו נד נוזלים⁴.

יציבותו של האדם, לעומת זאת, איננה מובנת מאליה. פעמים שהרגליים ניגפות ונכפפות. מעייפות, מפחד, ממאמץ... "ואֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם"⁵.

"יִקְנֶהוּ יִשְׁמְרֵהוּ וַיִּחַיֵּהוּ", מרגיע דוד. "יִסְעֲדֻנוּ עַל־עֲרֵשׁ דָּגִי כְּלִי־מִשְׁכָּבוֹ הַפִּכְתָּ בְּחֻלּוֹ", והבקשה "תִּנְנֵנִי וְתִקְיַמְנֵנִי" מתקיימת: "בְּזֹאת נִדְעָתִי כִּי־חַפְצָתָ בִּי כִּי לֹא־יִרְיַע אִיְבִי עָלַי: וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכָּת בִּי וּמִצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם"⁶.

וכך אנו מובטחים ערב הכניסה לארץ: "וְהוֹרִישׁ יִקְנֶה אֶת־פְּלִי־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיכֶם וַיִּרְשֶׁתֶם גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצְמִים מִכֶּם: כְּלִי־מִקּוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּיַרְגְּלֵכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מוֹר־הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן מִן־הַנֶּהָר הַזֶּה־פָּרַת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרִון יִהְיֶה גְבֻלְכֶם: לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחֻדְכֶם וּמוֹרְאֲכֶם יִתְּנוּ יִקְנֶה אֶלְהֵיכֶם עַל־פָּנָי כְּלִי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרֹכֶינָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם"⁶.

לא יתיצב איש בפניכם, כי ה' נצב על הסולם.

עונשו של הנחש היה קיצוץ רגליים. ההולך בדרכי ה' מוזמן לעמוד שתי רגליים יציבות. "התייצבו", קורא משה לעם המבועת ממרכבות פרעה⁷: "אֶל־תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וַיִּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְקֹוֹק אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם". אם אין בכך כח, "יִקְנֶה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְרַשְׁוּן", אך אל תיראו. התייצבו וראו.

*

פעמים שדווקא הקושי והייסורים הם שמעמידים את האדם על רגליו. "את מוצא (ל') [ק'] קללות חסר ב' אמר משה לישראל וכתב אחריהם אתם נצבים (דברים כ"ט ט') לומר שהייסורין מעמידין אותן, וכה"א דרך קשתו ויציבני (איכה ג' י"ב) אחר שדרך קשתו ויציבני, ואומר אשר יאהב ה' יוכיח (משלי ג' י"ב)"⁸.

אלותו של יוסף קמה וגם נצבה⁹, במלחמה אל מול עמלק נצב משה על ראש הגבעה וידיו מורמות אל על¹⁰ והאחות המסורה מתייצבת, ועוד איך, "לְדַעַתָּה מַה־יַעֲשֶׂה לּוֹ"¹¹. ותתצב¹².

¹ בראשית פרק כח פסוק יב

² תהלים פרק קיט פסוק פט

³ דברים פרק לב פסוק ח

⁴ שמות פרק טו פסוק ח

⁵ תהלים פרקמ"א

⁶ דברים פרק יא פסוקים כג-כה

⁷ שמות פרק יד פסוק יג :

⁸ בראשית רבתי פרשת וירא [המתחיל בעמוד 78]

⁹ בראשית פרק לז פסוק ז

¹⁰ שמות פרק יז פסוק ט

¹¹ שמות פרק ב פסוק ד

¹² גם מבלי להיות מחכמי הלשון, א"א שלא לשמוע את העוצמה, הקביעות והנחישות שב"ותתצב". סלע.

כמה נפלא מעמד הר סיני . עם החרדה העצומה , למרות הפחד בתחתיתו של ההר כגיגית : " וַתִּצְבְּבוּ בְּתַחֲתֵיתִי הֶהָר " ¹³ .
כמה טרגיים דתן ואבירם המתייצבים פתח אהלם ¹⁴ . עת לזקוף...עת לכרוע...

*

" בשלשה מקומות נתנה תורה " , אומר המדרש ¹⁵ , " ובכולן כתיב יציבה: בסיני, באהל מועד ובערבות מואב. בסיני שנאמר ויתצבו בתחתית ההר (שמות י"ט), באהל מועד שנאמר ונצבו איש פתח אהלו (שם /שמות/ ל"ג), בערבות מואב שנאמר אתם נצבים היום (דברים כ"ט).

התורה מעמדת את האדם על רגליו .

היום, ולעולם . " ישראל היו וגם עתידין להיות " ¹⁶ . " היו עד שלא נברא העולם, שנאמר זכור עדתך קנית קדם (תהלים עד ב), והן עכשיו, שנאמר אתם נצבים היום כלכם (דברים כט), ועתידין להיות, שנאמר והיו לי (נאום ה' אלהים) [אמר ה' צבאות] ליום אשר אני עושה סגלה (מלאכי ג יז)... ¹⁷

*

ארבעים שנות מדבר מגיעות אל סיומן . המסע שהתחיל ב" אל-תיראו , התיצבו" ועבר דרך " וַתִּצְבְּבוּ בְּתַחֲתֵיתִי הֶהָר , מסתיים ב" אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם " .

כולכם . " רֵאשֵׁיכֶם שְׂרָפְתֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְכֶם וְנְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִתְּנִיף מִחַטָּב עֲצִיף עַד שֹׁאֵב מִיַּמֶּיךָ " . " מכלל שנ' אתם נצבים מלמד שלא היו בהן חגרים... " ¹⁸ .

ואחרי נצבים , וילך . לא עמידה של שיתוק וקפאון . לא נציב מלח . רק לפני רגע נעמד , ועכשיו הוא רץ . דרך צלחה!

שנה טובה , אסנת

¹³ שמות פרק יט פסוק יז. גם אם ההתייצבות כאן משמעותה הענות לציווי , לא סר כחה של המילה .

¹⁴ במדבר פרק טז פסוק כז

¹⁵ אוצר מדרשים (אייזנשטיין) שלשה וארבעה [המתחיל בעמוד 536]

¹⁶ מדרש תנחומא (בובר) פרשת נח

¹⁷ המדרש שם משווה את ישראל לאומה"ע וצ"ע.

¹⁸ מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כ פסוק טו